अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वन हक्काची मान्यता) अधिनियम २००६ व नियम २००७ व २०१२ अंमलबजावणी

वनमित्र मोहीम

रूपरेषा व कृती आराखडा

pkachare@gmail.com

अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वन निवासी (वनहक्क मान्य करणे) अधिनियम, २००६

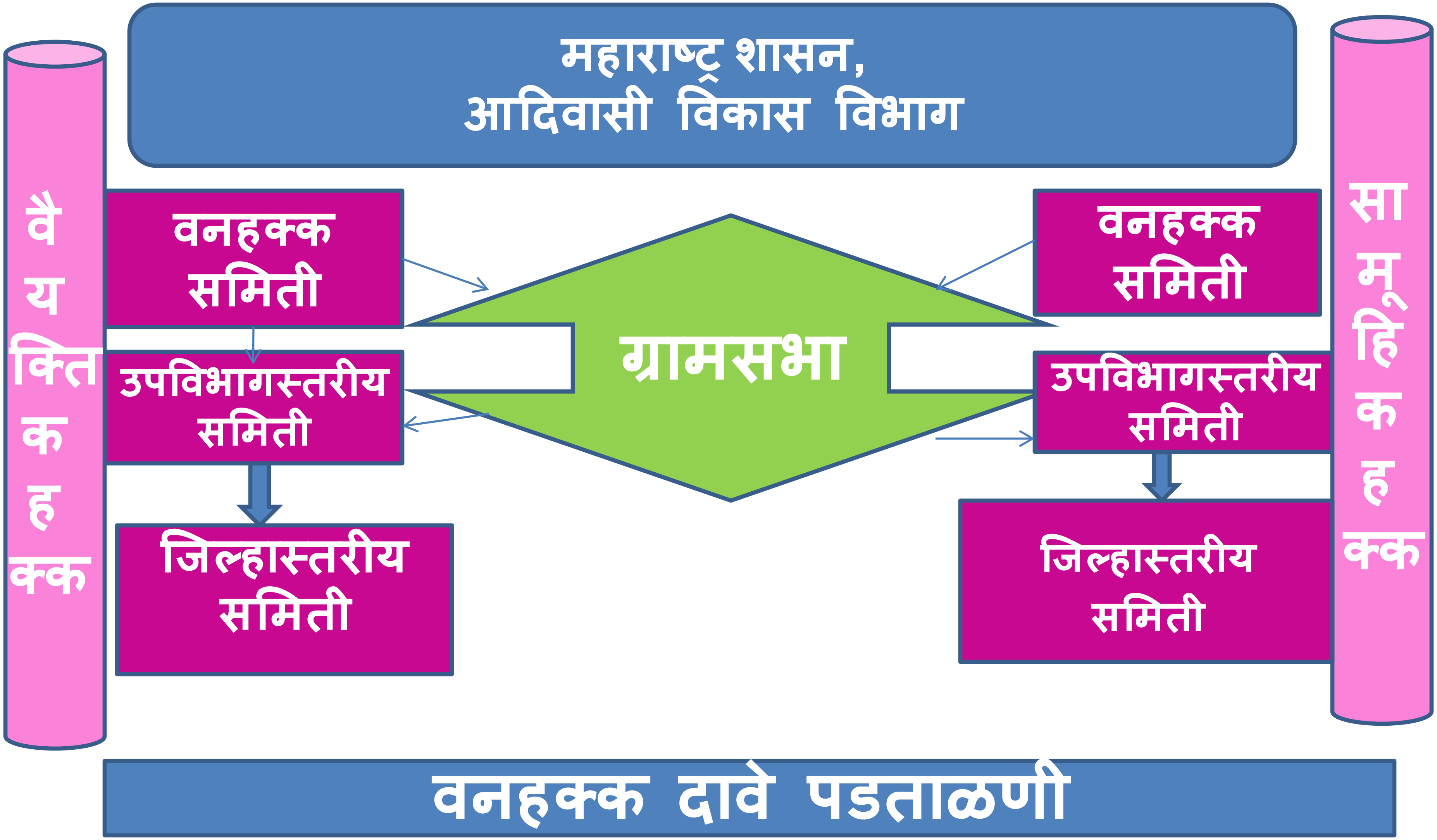

pkachare@gmail.com

शासनाचे आदेश

- सर्व प्रलंबित दावे व अपिलांचा मार्च २०१८ पासून निर्णय ६ महिन्यात घेणे.
- सर्व संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी आवश्यकतेनुसार उपविभागिय अधिकारी व अपर जिल्हाधिका-यांच्या सेवा वर्ग करुन हे काम मोहिम स्वरुपात पुर्ण करणे.
- कायदेशीर पाहून सन २००५ पर्यंतचा ताबा सिध्द झाल्यास ४ हेक्टर पर्यंतचे क्षेत्र पात्र धारकास देणे.
- तसेच ज्यांना कमी क्षेत्र मिळाले आहे अथवा दावा/अपिल नाकारण्यत आले आहे अशा सर्व दावे/अपिल प्रकरणांची पुन्हा तपासणी/पडताळणी करणे.
- ज्या वनहक्क धारकांचे मूळ दस्तएवज हरवले आहेत त्यांच्याबाबतीत फ़ेरविचार करण्यात यावा व उपलब्ध पुराव्यांमध्ये कोणत्याही दोन पुराव्याच्या आधारे निर्णय घेण्यात यावा.

नमुना छाननीत आढळलेली दावे नाकारण्याची सर्वसाधारण कारणे

- दि. ११ मे २०१८ रोजी शासनाने एक परिपत्रक निर्गमित करून वनमित्र मोहिमेचे वेळापत्रक जाहीर केले.
- त्यापूर्वी राज्यात दावे कोणत्या कारणासाठी नाकारले जातात याचा काही नाकारलेले दावे पाहून अभ्यास करण्यात आला.
- या छाननीमध्ये खालील कारणासाठी मोठ्या प्रमाणावर दावे व अपिले नाकारली जातात असे आढळून आले आहे.

दावे व अपिले नाकारण्याची महत्वाची कारणे

१. नियम १२(क)(१) वनहक्क समितीच्या व दावेदाराच्या उपस्थितीत वन व महसूल विभागाच्या अधिका-यांकडून स्थळ संयुक्तपणे निरिक्षण न होणे.
२. दावेदाराकडून वन विभागाने केलेल्या दंडाच्या पावतीचा पुरावा म्हणून आग्रह धरणे.
३. नियम १२(क)(११) प्रमाणे विभागाने केलेल्या दंडाच्या पावत्या अथवा अतिक्रमण काढण्याच्या सन २००५ पुर्विच्या नोटीसा पुरावा म्हणून सादर केल्यास त्या दुर्लक्षित करणे.

pkachare@gmail.com

दावे व अपिले नाकारण्याची महत्वाची कारणे

४. वन व महसूल विभागाचे अतिक्रमण विषयक अभिलेख न तपासणे

५. नियम १२(क)(५) प्रमाणे दावे नाकारण्यापुर्वी दावेदारास म्हणणे मांडण्याची संधी न देणे.

६. नियम १२(क)(१०) प्रमाणे दावे अथवा अपील नाकारल्यास सकारण आदेश दावेदारास/ अपिलकारास न कळविणे.

७. केवळ जी.पी.एस चे आधारे दावे नाकारणे.

pkachare@gmail.com

दावे व अपिले नाकारण्याची महत्वाची कारणे

८. नियम १२(क)(६) प्रमाणे ग्रामसभेच्या शिफारशीमध्ये काही अपूर्णता असल्यास ती पुर्ततेकामी परत न पाठविता तांत्रिक कारणासाठी दावा नाकारणे.

९. नियम 13(क)(ग) प्रमाणे वनहक्क धारकाच्या जमिनीमध्ये करण्यात आलेल्या सुधारणांच पंचनाम्यात् उल्लेख असूनही त्याची दाखल न घेणे.

१०. नियम १२(क)(११) मध्ये स्पष्ट् तरतूद असूनही केवळ जी.पी.एस चे आधारे दावे नाकारणे.

११. नियम १२(क)(१०) प्रमाणे उपविभागीय संमतीने दावा नाकारलेल्या प्रकरणातील आदेश जोडले नाहीत या कारणासाठी जिल्हास्तरीय समितीने प्रकरण नाकारणे.

pkachare@gmail.com

दावे व अपिले नाकारण्याची महत्वाची कारणे

११. प्रकरणे केवळ पुर्वमुद्रित नमुन्यामध्ये तयार करुन रिकाम्या जागा न भरता अत्यंत यांत्रिक व पध्दतीने दाव्यांची पडताळणी करणे.

१२. केवळ वन विभागाने नकारात्मक अभिप्राय

दिले म्हणून बाकी पुरावे दुर्लक्षित करुन दावा अथवा अपीलन नाकारणे.

१३. संपूर्ण समितीने बहुमताने निर्णय घेणे अपेक्षित असूनही तसे न होणे.

१४. ग्रामसभेपुढे न आलेल्या पुराव्यांचा आधार घेऊन दावे अंशत: किंवा पूर्णत:

१५. अधिनियम व नियमातील तरतुदींचा चुकीचा अथवा विसंगत अर्थ काढून दाव्यांची पडताळणी चुकीच्या पध्दतीने करणे

pkachare@gmail.com

वनमित्र मोहीम

रूपरेषा व कृती आराखडा

pkachare@gmail.com

वनमित्र मोहीम अंमलबजावणी

१.	नियम 3 व 4 प्रमाणे प्रलंबित दावे वनहक्क समिती व ग्रामसभांनी निर्णय घेऊन उपविभागस्तरीय समित्यांकडे सादर करणे	दि. ३० मे २०१८ पर्यंत
२.	ग्रामसभेने नाकारलेले सर्व दावे तसेच यापुर्वी उपविभागस्तरीय समित्यांनी नाकारलेले सर्व दावे व अपिल प्रकरणे पुन्हा तपासून पडताळणी करणे व नियम 5 व 6 प्रमाणे निर्णय घेणे.	दि. १५ जून २०१८ पर्यंत
3.	क्षेत्र कमी मिळाल्याबद्दलच्या तक्रारींचे दावे व अपील प्रकरणांची पुन्हा तपासणी करुन उपविभागस्तरीय समितीने नियम 3 प्रमाणे निर्णय घेणे.	दि. १५ जून २०१८ पर्यंत

वनमित्र मोहीम अंमलबजावणी

4.	उपविभागयस्तरीय समितीने नाकारलेल्या सर्व दावे व अपील प्रकरणांची स्वाधिकारे दखल घेऊन पुन्हा तपासणी करुन वनहक्काबाबत नियम 6 प्रमाणे निर्णय घेणे.	दि. १५ जुलै २०१८ पर्यंत
५.	सन 2008 पासून व वरील कालबध्द मोहिमेमध्ये उपविभागस्तरीय समितीने तयार केलेल्या वनहक्कांच्या अभिलेखावर विचार करुन जिल्हास्तरीय समितीने अनुसूचित जमाती व पारंपारिक वननिवासी (वन हक्काची मान्यता) अधिनियम २००६ चे कलम ६(५) प्रमाणे अंतिम मान्यता देणे.	दि.30 जुलै २०१८
६	वनहक्क मान्य केलेली जमिंन मोजणी करुन त्यच्या चत;सीमा निश्चित करणे व त्याप्रमाणे वन विभागाचे व महसूल विभागाचे हक्क अभिलेख अद्ययावत करणे.	दि. १५ ऑगष्ट २०१८

pkachare@gmail.com

वनहक्क कायदा – क्षमता बांधणी

अ. क्र.	प्रशिक्षण तपशील	प्रशिक्षणाची तारीख
१	प्रशिक्षकांचा प्रशिक्षण कार्यक्रम–	२८ व २९ मे २०१८
२	उपविभाग स्तरीय समिती सदस्यांच तालुका स्तरीय अधिकारी यांचे प्रशिक्षण	१४ जून २०१८
३	जिल्हास्तरीय समिती सदस्यांचे प्रशिक्षण	तारखा नंतर कळविण्यात येतील
४	ग्रामस्तरीय कर्मचारी व वनहक्क समिती सदस्यांचे प्रशिक्षण	तारखा नंतर कळविण्यात येतील
५	स्वयंसेवी संस्था व त्यांचे प्रशिक्षक यांचे प्रशिक्षण	तारखा नंतर कळविण्यात येतील

pkachare@gmail.com

प्रशिक्षणाची रचना व विषय

- प्रशिक्षणाचा कालावधी: एक दिवस
  - सकाळी १० ते दुपारी १ सर्वांसाठी व दुपारी २ ते सायं. ५ वा.
- प्रशिक्षणाचे स्वरूप:
  - वनमित्र मोहीम – शासनाचे परिपत्रक समजावून सांगणे
  - वनहक्क अधिनियमातील महत्वाच्या तरतुदी स्पष्ट करणे
  - वनहक्क नियम २००८ व २०१२ च्या तरतुदी स्पष्ट करणे
  - विविध नमुने – चर्चा
  - दावे व अपिले नाकारण्याची सर्वसाधारण आढळून आलेली कारणे --- याविषयी चर्चा .
  - मोहीम कालावधीत करावयाच्या कामाचे नियोजन कसे करावे याबाबत मार्गदर्शन .
  - काही अडचणी उपस्थित केल्यास त्यावर चर्चा .
  - उत्तरे देता आली नाही अशा अडचणीची यादी करून अहवालासोबत सदर

धन्यवाद

pkachare@gmail.com